

Canlyniadau'r Profion Darllen a Rhifedd Cenedlaethol, 2019 Nodiadau a Gwybodaeth Allweddol am Ansawdd

Nodiadau

1. Y Cyd-destun

1.1 Polisi/gweithredol

Ym mis Mai 2013 cafodd y profion Darllen a Rhifedd Cenedlaethol eu gweithredu ar sail statudol ar gyfer pob disgybl o Flwyddyn 2 i Flwyddyn 9. Yn y gorffennol, mae llawer o ysgolion wedi defnyddio profion darllen a rhifedd masnachol yn ogystal â phroffion gallu gwybyddol. Drwy gyflwyno profion Darllen a Rhifedd Cenedlaethol, caiff arferion cyson eu sicrhau. Mae'r profion yn ategu'r Fframwaith Llythrennedd a Rhifedd Cenedlaethol a'u nod yw dilyn cynnydd disgyblion o ran sgiliau darllen a rhifedd o Flwyddyn 2 (diwedd y Cyfnod Sylfaen) hyd at Flwyddyn 9 (diwedd Cyfnod Allweddol 3). Bwriad y profion yw rhoi syniad cliriach i athrawon o ddatblygiad dysgwr a sicrhau bod pob ysgol yn nodi anghenion eu disgyblion er mwyn datblygu eu gallu mewn darllen a rhifedd. Bydd hyn yn caniatáu iddynt nodi cryfderau a meysydd i'w gwella ac ymyrryd yn gynt os yw disgyblion yn cael trafferthion. Mae rhagor o wybodaeth am y Fframwaith Llythrennedd a Rhifedd Cenedlaethol ar gael ar [wefan Hwb: Fframwaith Llythrennedd a Rhifedd Cenedlaethol](#)

Datblygwyd y profion darllen a rhifedd yn 2019 ar gyfer Llywodraeth Cymru gan Consortiwm Profion Cenedlaethol dan arweiniad Alpha Plus Consultancy Limited. Gofynnodd AlphaPlus am gyngor gan banel o arbenigwyr, gan gynnwys ymarferwyr a chynghorwyr addysg ranbarthol y consortia, trwy gydol datblygiad y profion.

I gael rhagor o wybodaeth am y drefn o weinyddu'r profion, gweler "Profion Darllen a Rhifedd Cenedlaethol - Llawlyfr Gweinyddu Profion" sydd ar gael yma: [Profion Darllen a Rhifedd Cenedlaethol - llawlyfr gweinyddu profion](#)

Mae penaethiaid yn gyfrifol am adrodd ar ganlyniadau ar gyfer pob disgybl ar gofrestr yr ysgol fel y maent ar yr ail ddydd Mawrth ym mis Mai; fe'i gelwir yn 'ddyddiad penodol ar y gofrestr'. Yn 2019, y dyddiad ar gyfer hyn oedd 14 Mai. Gallwch weld y trefniadau asesu statudol ar gyfer y flwyddyn ysgol 2018/19 yma: [Trefniadau asesu statudol](#).

Mae asesiadau personol ar-lein yn disodli'r profion cenedlaethol papur presennol ar gyfer dysgwyr ym Mlwyddyn 2 i 9 dros gyfnod o dair blynedd. Yn 2019, cymerodd disgyblion asesiad personol ar-lein newydd ar gyfer Rhifedd Gweithdrefnol yn lle prawf ar bapur. Mae'r datganiad hwn yn cyflwyno canlyniadau ar gyfer y profion papur yn unig.

1.2 Dogfennau cysylltiedig

Ar 7 Awst 2019 cyhoeddwyd datganiad ystadegol yn ymwneud ag asesiadau athrawon ar gyfer y meysydd dysgu gorfodol ar ddechrau y Cyfnod Sylfaen, diwedd y Cyfnod Sylfaen a'r pynciau craidd yng Nghyfnodau Allweddol 2 a 3, dan y teitl "[Cyflawniad academaidd disgyblion 4 i 14 oed mewn pynciau craidd](#)". Hefyd ar 7 Awst 2019 cyhoeddwyd datganiad arall yn ymwneud â phynciau nad ydynt yn rhai craidd yng Nghyfnod Allweddol 3 a Chymraeg Ail Iaith yng Nghyfnod Allweddol 2, dan y teitl "[Asesiadau athrawon y cwricwlwm cenedlaethol o'r pynciau di-graidd](#)".

Cyhoeddir pennawd ystadegol ar ganlyniadau'r Profion Darllen a Rhifedd Cenedlaethol ar gyfer 2019 a hawl i brydau ysgol am ddim yn Chwefror 2020. Yn gyffredinol nid yw dadansoddiad o'r canlyniadau, gan gynnwys cymhwysedd i brydau ysgol am ddim, ar gael tan hynny.

2. Ffynonellau data

2.1 Profion Darllen a Rhifedd Cenedlaethol

Ers 2015, casglwyd data'r Profion Darllen a Rhifedd Cenedlaethol fel rhan o ddata Profion Cenedlaethol Cymru, casgliad electronig o'r canlyniadau. Mae ysgolion yn anfon data i'r Gwasanaethau Gwybodaeth a Dadansoddi yn Llywodraeth Cymru dan ofal eu hawdurdod lleol.

Aethpwyd ati fesul tipyn i gasglu data am y Profion Cenedlaethol. Yn wreiddiol, byddai'r data ar gyfer Profion Darllen Cenedlaethol yn cael eu casglu fel rhan o'r system Casglu Data Cenedlaethol (NDC). Casgliad o ddata electronig yw'r NDC o asesiadau athrawon ar ddiwedd y Cyfnod Sylfaenol a Chyfnodau Allweddol 2 a 3 a chafodd ei ehangu i gynnwys canlyniadau Profion Darllen Cenedlaethol am y tro cyntaf yn 2013. Ar gyfer 2014, cafodd yr NDC ei ehangu i gynnwys data'r Profion Rhifedd Cenedlaethol (y rhannau gweithdrefnol a rhesymu).

Gallwch weld crynodeb o broses Profion Cenedlaethol Cymru ar gyfer 2019 gan gynnwys amserlenni a threfniadau adrodd yma: [Casglu data cenedlaethol](#)

3. Diffiniadau

3.1 Cwmpas

Yn dilyn [datganiad ysgrifenedig gan y Gweinidog dros Addysg yng Ngorffennaf 2018](#), ac [ymgyngoriad](#) a orffennodd yn Ionawr 2018, ni fyddwn bellach yn cyhoeddi data'r Profion Cenedlaethol ar lefel awdurdod. Mae'n ofyniad statudol i bob disgybl o Flwyddyn 2 i Flwyddyn 9 sefyll y prawf darllen a'r prawf rhifedd. Mae'n ofynnol i ddisgyblion sy'n astudio Cymraeg iaith gyntaf ym Mlynnyddoedd 2 a 3 sefyll y fersiwn Gymraeg o'r prawf darllen yn unig, er y gall ysgolion ddewis bod plant sy'n astudio Cymraeg iaith gyntaf ym Mlwyddyn 3 yn sefyll y fersiwn Saesneg o'r profion yn ogystal. Er cysondeb, mae canlyniadau unrhyw brawf Saesneg dewisol ar gyfer disgyblion sy'n astudio Cymraeg iaith gyntaf ym Mlwyddyn 3 wedi cael eu tynnu o'r dadansoddiad yn y datganiad hwn.

O Flwyddyn 4 i Flwyddyn 9, rhaid i ddisgyblion sy'n astudio Cymraeg iaith gyntaf gyflwyno canlyniadau ar gyfer y fersiynau Cymraeg a Saesneg o'r profion darllen.

Roedd ysgolion yn gallu dewis a fyddai'r disgyblion yn sefyll y prawf rhifedd rhesymu drwy gyfrwng y Gymraeg neu'r Saesneg.

Roedd un papur ar gyfer grwpiau o ddwy flwyddyn yn y profion darllen ond roedd papur prawf rhifedd gwahanol ar gyfer pob grŵp blwyddyn. Gallwch weld crynodeb o'r papurau prawf yn y tabl isod:

Blwyddyn y Cwricwlwm Cenedlaethol	Papur Prawf Darllen Cenedlaethol Cymraeg	Papur Prawf Darllen Cenedlaethol Saesneg	Papur Prawf Rhifedd Cenedlaethol Cymraeg (Rhesymu)	Papur Prawf Rhifedd Cenedlaethol Saesneg (Rhesymu)
2	CA7	EA7 ^(a)	2CRH19	2ER19
3	CA7	EA7 ^(b)	3CRH19	3ER19
4	CB7	EB7	4CRH19	4ER19
5	CB7	EB7	5CRH19	5ER19
6	CC7	EC7	6CRH19	6ER19
7	CC7	EC7	7CRH19	7ER19
8	CD7	ED7	8CRH19	8ER19
9	CD7	ED7	9CRH19	9ER19

(a) Nid yw'n ofynnol i ddisgyblion sy'n astudio Cymraeg iaith gyntaf sefyll y prawf hwn

(b) Yn ddewisol ar gyfer disgyblion sy'n astudio Cymraeg iaith gyntaf

Dylai disgyblion sefyll y papur(au) prawf ar gyfer grŵp Blwyddyn y Cwricwlwm Cenedlaethol lle cânt eu haddysgu. Mae'n bosibl y bydd rhai yn hŷn neu'n iau ac efallai y caiff rhai eu haddysgu mewn dosbarth lle mae'r rhan fwyaf o ddisgyblion o wahanol oedran.

Mae canlyniadau'r profion darllen Cymraeg a Saesneg yn cael eu cyflwyno ar wahân yn y datganiad hwn. Mae canlyniadau'r prawf rhifedd rhesymu a safwyd drwy'r Gymraeg a'r Saesneg wedi'u cyfuno yn y datganiad hwn gan fod cynnwys y profion rhifedd Cymraeg a Saesneg yr un fath.

3.2 Safoni

Mae'n gyffredin defnyddio sgoriau safonedig fel y sgôr safonedig yn ôl oedran ar gyfer y profion cenedlaethol. Bwriad y sgoriau yw mesur gallu grwpiau mawr o unigolion. Y rheswm am hyn yw nad yw gwybod beth yw nifer neu ganran y marciau cywir ar bapur prawf yn ddigon i roi darlun cyflawn o ba mor dda y mae dysgwr neu grŵp o ddysgwyr wedi perfformio yn eu prawf. Caiff canlyniadau profion pob ysgol eu dadansoddi i baratoi graddfeydd sgoriau safonedig er mwyn gallu cymharu unigolion a grwpiau mewn ffordd ystyrlon.

Yn gyffredinol, bydd pob prawf yn dangos dosbarthiad tebyg o sgoriau safonedig o fewn yr ystodau a nodir isod. Fodd bynnag, yn sgil amrywiaeth y marciau sydd ar gael, mae'n bosibl na fydd y canlyniadau'n dangos dosbarthiad normal bob amser.

3.3 Sgoriau safonedig yn ôl oedran

Cafodd sgoriau crai'r disgyblion o'r papurau prawf eu newid yn sgoriau safoni, ac fe'u cyflwynir yn y datganiad hwn. Mae'r sgôr safonedig yn ôl oedran yn dangos pa mor dda y mae dysgwr unigol wedi perfformio mewn prawf penodol o'i gymharu â **phlant eraill sydd yr un oed mewn blynyddoedd a misoedd** yng Nghymru.

Ar lefel Cymru, bwriad y safoni yw cyd-fynd â dosbarthiad amllder a elwir yn 'dosbarthiad arferol' ac mae gan y sgoriau gyfartaledd o 100 (er, yn ymarferol, nid yw'r cyfartaledd byth yn 100 ar ei ben),

sy'n golygu ei bod yn hawdd gweld a yw disgybl wedi perfformio'n well neu'n waeth na'r cyfartaledd wrth gymharu â'r sampl safonedig. Bwriad arall y safoni yw rhoi gwyriad safonol (mesur o ledaeniad sgoriau) o 15. Mae'r model hwn wedi'i ddylunio er mwyn sicrhau bod tua 68 y cant o ddisgyblion sy'n sefyll y prawf yn cael sgôr safonedig o fewn 15 o bwyntiau i'r sgôr cyfartalog (rhwng 85 a 115).

Cafodd y Profion Darllen a Rhifedd Cenedlaethol eu safoni yn ôl y data poblogaeth "fyw". Felly mae'r data ar lefel Cymru ar gyfer yr holl brofion ar draws yr holl grwpiau blwyddyn yn dilyn y patrwm disgwylledig yn fras gyda chymedr o 100 a gwyriad safonol o 15.

Nid oedd modd rhoi sgoriau safonedig i rai disgyblion lle nad oeddent yn perthyn i'r ystod oedran perthnasol. Ni all cyraeddiadau ar eithafion y raddfa gael eu modelu'n gywir gan nad oedd digon o ddisgyblion yn y sampl safonedig wedi llwyddo i gael sgoriau oedd yn golygu y gallent gael eu cyfrifo i'r graddau angenrheidiol o ddibynadwyedd ystadegol. Mewn achosion o'r fath, nodir sgôr disgybl fel 'llai na 70' neu 'mwy na 140'.

3.4 Mesuriad cynnydd

Mae'r Taflenni Canlyniadau Disgyblion Unigol yn cynnwys mesuriad cynnydd. Mae'r mesuriad cynnydd yn dangos pa mor dda y mae dysgwr unigol wedi perfformio o'i gymharu â **phob dysgwr arall a wnaeth sefyll yr un prawf o fewn y grŵp blwyddyn o'r cwrwllwm cenedlaethol**. Mae'r mesuriad cynnydd yn cael ei gyflwyno i rieni fel cyfres amser er mwyn medru tracio llwyddiant disgybl unigol yn y profion dros amser. Cyflwynwyd dadansoddiad o'r mesuriad cynnydd fesul awdurdod lleol yn y Datganiadau Ystadegol blaenorol. Nid yw hyn bellach wedi'i gyhoeddi o ganlyniad i'r newidiadau i gyhoeddi data is na lefel Cymru.

3.5 Datgymhwyso

Mae'r canllawiau datgymhwyso ar gyfer y Profion Darllen a Rhifedd Cenedlaethol ar gael ar wefan Hwb yma: [Profion Darllen a Rhifedd Cenedlaethol - llawlyfr gweinyddu profion](#). Mae'r diffiniad o ddatgymhwyso a'r canllawiau cysylltiedig yn wahanol i'r rhai a ddarparwyd ar gyfer asesiadau athrawon. Felly, ni ellir cymharu cyfraddau datgymhwyso yn uniongyrchol a gallant amrywio.

Gwybodaeth allweddol am ansawdd

Perthnasedd

Pwy yw defnyddwyr allweddol y data hyn?

Caiff yr ystadegau hyn eu defnyddio yn Llywodraeth Cymru a'r tu allan iddi. Dyma rai o'r defnyddwyr allweddol:

- Gweinidogion a Gwasanaeth Ymchwil yr Aelodau yng Nghynulliad Cenedlaethol Cymru
- Yr Adran Addysg a Gwasanaethau Cyhoeddus yn Llywodraeth Cymru
- Awdurdodau Lleol ac ysgolion
- ESTYN

Sut y bydd y data yn cael eu defnyddio?

Caiff yr ystadegau hyn eu defnyddio mewn amryw o ffyrdd. Prif ddiben y data yw defnydd diagnostig gan ymarferwyr, e.e. athrawon ac ysgolion, ac i adrodd i rieni trwy adroddiadau disgyblion.

Dyma rai enghreifftiau pellach o sut cânt eu defnyddio:

- cefndir ac ymchwil gyffredinol
- eu cynnwys mewn adroddiadau a dogfennau briffio
- cyngor i'r Gweinidogion
- llywio'r broses o wneud penderfyniadau o ran y polisi addysg yng Nghymru
- helpu gyda gwaith ymchwil i gyrhaeddiad addysgol

Cywirdeb

Mae Llywodraeth Cymru yn gweithio'n agos ag ysgolion ac awdurdodau lleol er mwyn sicrhau bod yr holl ddata'n cael eu dilysu cyn i'r tablau gael eu cyhoeddi. Caiff y data eu casglu ar ffurflen electronig a'u cyflwyno i Lywodraeth Cymru drwy DEWi, sef system ddiogel ar gyfer trosglwyddo data ar-lein a ddatblygwyd gan Lywodraeth Cymru. Mae amryw o gamau dilysu awtomataidd a gwiriadau yn rhan o'r broses er mwyn sicrhau data o ansawdd uchel.

Amseroldeb a phrydlondeb

Mae'n ofynnol i ysgolion weinyddu'r profion yn ystod cyfnod set. Ar gyfer 2019, roedd y cyfnod profi yn para rhwng 7 Mai a 14 Mai mewn ysgolion cynradd, a rhwng 29 Ebrill a 14 Mai mewn ysgolion uwchradd. Roedd DEWi, sef system ddiogel ar gyfer trosglwyddo data ar-lein a ddatblygwyd gan Lywodraeth Cymru, ar gael i lanlwytho ffeiliau'r Profion Darllen a Rhifedd Cenedlaethol ar 14 Mai 2019. Gofynnwyd i ysgolion gyflwyno data ar gyfer pob disgybl ar y gofrestr ar 14 Mai. Roedd disgwyl i ysgolion lanlwytho eu data erbyn 7 Mehefin.

Hwylustod ac eglurder

Caiff gwybodaeth am y Datganiad Ystadegol Cyntaf hwn ei rhyddhau cyn i'r datganiad gael ei gyhoeddi ar adran Ystadegau gwefan Llywodraeth Cymru. Cyhoeddir taenlenni dogfen agored ochr yn ochr â'r datganiad hwn sydd yn cynnwys data mwy manwl.

Cymharu a chydlynu

Ni chafodd data Profion Darllen a Rhifedd Cenedlaethol eu casglu ar gyfer ysgolion annibynnol. Cafodd Unedau Cyfeirio Disgyblion y dewis i gyflwyno data Profion Darllen a Rhifedd Cenedlaethol os oeddent yn dymuno. Mae'r rhain wedi'u cynnwys yn y safoni.

Mae'r sgoriau safonedig yn darparu mesur o berfformiad cymharol yn unig. Felly, dylid defnyddio'r data yn y datganiad hwn i gymharu'r perfformiad cymharol o fewn y cohortau gwahanol yn hytrach nag i asesu perfformiad cyffredinol yn erbyn un dangosydd penodol. Dylid hefyd nodi na ddylid defnyddio canran y disgyblion sy'n llwyddo i gael sgôr safonedig yn ôl oedran o fwy nag 85 neu fesuriad cynnydd cyfartalog neu'n uwch fel dangosydd perfformiad "derbyniol".

Cynhyrchwyd gan Gwasanaethau Gwybodaeth a Dadansoddi, Awst 2019